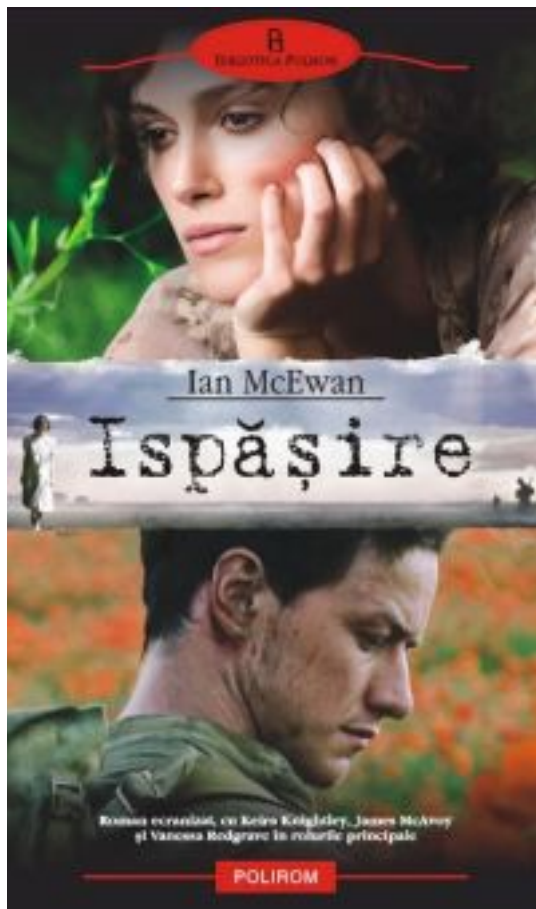

Beneficiind și de o ecranizare de excepție, acest roman al lui Ian McEwan mi-a oferit, pe lângă minunata poveste (cu care eram deja familiarizat din film), și o foarte bună îmbinare stilistică ce mi-a dat impresia c-a transformat simplul al lecturii într-o delectare livrească. Ispășire este primul roman al lui Ian McEwan pe care l-am citit însă mi se pare a fi suficient pentru a recunoaște geniul și incontestabilul talent al acestui scriitor.

Romanul este o îmbinare de perspective (în ciuda relatării omnisciente și omniprezente, perspectiva "dindărăt") ce reușesc să-i ofere textului elemente de dragoste, de război, creând în prima parte o adevărată frescă de familie. De departe însă cel mai important aspect al romanului, și poate singurul pe care filmul n-a reușit să-l surprindă în adevărata sa valoare, este constituit de perspectiva din care este privită misiunea și rolul scriitorului în lume, scriitor surprins în evoluție și mereu tentat să intercaleze imaginația cu realitatea. De aceea unul dintre personajele principale și cu un rol central în cadrul întâmplărilor este Briony Tallis, mezină unei înstărite familii engleze, ce încă de la vârsta de doisprezece ani era bântuită de tentația provocatoare a cuvintelor ce n-avea să-i mai ofere liniște pentru tot restul vieții. Curiozitatea nestrămutată și imaginația fără limite o fac să interpreteze greșit anumite gesturi ce au loc între sora sa Cecilia și Robbie, fiul servitoarei și totodată un fost coleg de facultate al Cecilei. Momentul cu adevărat intrigant este acela în care Briony citește o scrisoare (neintenționată) din partea lui Robbie către Cecilia, scrisoare ce se constituie într-un adevărat

șoc pentru tânara fată. Acesta este totodată și clipa în care mintea copilărească și fantezistă a lui Briony o ia razna atribuindu-i lui Robbie niște atribute defăimătoare, mai ales după clipa în care îi surprinde pe cei doi într-un moment intim în camera bibliotecii, scenă pe care n-o înțelege și de care se simte depășită, nu însă și în posibilitatea de a trage concluzii.

Posibilitatea de a trece cu adevărat în lumea adultă i se ivește atunci când, în mijlocul unei căutări nocturne a verișorilor săi gemeni, Briony surprinde o altă întâmplare: violul Lolei, sora gemenilor, verișoara sa. Fără a fi sigură niciodată de ceea ce declară, ea ajunge până a jura în fața instanței că bărbatul pe care l-a văzut în toiul faptei era tocmai Robbie. Totul e doar lumea fictivă pe care o fetiță de unsprezece ani cu pretenții de scriitoare și-o creează.

Așa se face că Robbie este trimis la închisoare pentru o faptă pe care nu a comis-o. Totul se sprijină pe mărturia unei fetițe ce-și asumă misiunea de a dirija destinul unui om doar pe baza impresiilor și gândurilor pe care și le-a făcut. Acesta fiind punctul în care cronica de familie ia sfârșit, momentul în care familia Tallis își începe incontrolabila cădere, partea a doua se constituie într-o realistă frescă de război ce surprinde momentul Dunkirk, acela al retragerii armatei engleze din Franța în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Cele două părți de mijloc ale romanului ilustrează evoluția individuală a celor trei personaje implicate în conflictul pe termen lung: Cecilia și-a părăsit familia în înverșunarea de a-și sprijini iubitul, s-a mutat la Londra retrăgându-se în izolare și-și consacră cea mai mare parte a timpului slujbei de soră medicală. Robbie este prins în monstruozițiile războiului (ca o alternativă a vieții din închisoare) și visează permanent la o viață liniștită alături de Cecilia într-o casuță pe malul oceanului. Este mistuit permanent de ura față de Briony și singurul lucru care-i mai oferă curajul de a continua lupta într-un război ce pare imposibil rămâne acela că într-o zi va ajunge s-o revadă pe Cecilia. Pe de altă parte, cealaltă soră Tallis, Briony, urmează destinul surorii sale și-și duce stagiatură de soră medicală într-un alt spital din Londra. Maturizarea a făcut-o între timp să conștientizeze greșelile trecutului și să-și recunoască vina. A ajuns să-și deplângă prostia și să-și dorească faptul ca Cecilia și Robbie să-și găsească împreună fericirea. Scrie neconținut, în mare parte variante diferite ale aceeași povești pe care o trăiește. Trăiește muștrări de conștiință și face eforturi să se ancoreze în lumea reală pentru a se putea tolera pe sine; vede cu proprii ochi atrocitățile războiului prin trupurile soldaților răniți și chiar morți și-și dă seama că Robbie ar putea fi unul dintre ei.

Ajunsă la bătrânețe, își scrie ultimul roman. Atonement. Ispășire. Suferind de o boală a sistemului circulator și nervos își vede destinul de scriitoare la capătul drumului. În scurt timp avea să-și piardă memoria și să nu mai fie capabilă să scrie nimic. Nu publică însă romanul din rezerva că adevărul va face furori. S-ar fi părut însă că succesul pe plan literar ar fi multumit-o. Și totuși nu. Chemarea ei cea mai mare a fost aceea de a oferi trecutului ceea ce ea singură i-a răpit: împlinirea. Finalul fericit al ultimului roman este singurul preț pe care-l poate plăti pentru enorma greșeală din copilărie. Aceasta este ispășirea căreia moartea conștiință va ajunge să-i

pună punct.

Filmul mi s-a părut remarcabil prin efectele sonore și oarecum prin tensiunea ce leagă secvențele între ele. Este un film bun pe care merită să-l privești însă doar ca pe un film. În momentul în care l-am plasat în contrast cu cartea a pălit considerabil.

Notea mea (pentru roman:) 10. Ian McEwan mi se pare un scriitor foarte promițător (din punctul meu de vedere, al unui cititor). Mai mult ca sigur că voi continua să-l citesc. Cât despre Ispășire, romanul a fost pentru mine un deliciu. Am descoperit cumva obiectivitatea rigidă și omniprezența din stilul Virginiei Woolf și poate tocmai asta m-a încântat în mod deosebit. Stilul fluent-descriptiv face toți banii în cartea asta, restul se poate găsi și-n film. Ceea ce lipsește însă filmului este procesul de transformare resimțit asupra personajelor, surprinse permanent în evoluție.

Sursa: <http://ultima-carte-citita.blogspot.com/>